

ОБЯВЯВАНЕТО НА НЕЗАВИСИМОСТТА НА БЪЛГАРИЯ И НЕЙНИЯТ ОТЗВУК ПО СТРАНИЦИТЕ НА В. „МИР“

Доника Цановска

Обявяването на независимостта на България на 22 септември 1908 г. е събитие от изключителна важност както за България, така и за останалите балкански държави. То става факт в рамките на усложнената международна обстановка в Европа в периода. По своята същност този акт е строго нарушение на основополагащи клаузи от Берлинския договор, подписан на 13 юли 1878 г., чиято основна цел е регулирането на мира на Балканите и в Европа. Затова обявяването на българската независимост намира силен отзвук по страниците на печатните издания в страната и чужбина. В бързо развиващото се общество в началото на ХХ в. печатът играе много важна роля и има силно въздействие. Той става основно оръжие за влияние над масите и най-вече при провеждането на пропаганда, използвайки се както от българските, така и от останалите балкански и западноевропейски страни. Затова акцентът в моя доклад ще бъде поставен върху представянето на сложната вътрешнополитическа обстановка в периода около обявяването на Независимостта в едно от най-влиятелните и значими български периодични издания – вестник „Мир“ и опитите на авторите за използването на тази информация в интерес на изпълнение на собствените си политически цели. В посочения период вестникът е официален орган на Народната партия, затова той популяризира и представя вижданията и мнението на партийните ѝ лидери пред българското общество. Това печатно издание събуди моя интерес поради мястото, което успява да си извоюва в българската преса – на най-влиятелен и значим вестник в страната. Ще проследя развитието на политическите събития в периода на обявяването на независимостта, както и отражението им в посоченото печатно издание в рамките на месеците август –

октомври 1908г., които се характеризират с най-интензивна политическа и дипломатическа дейност. Целта ми е да представя гледната точка на авторите на очерталия се като опозиционен вестник „Мир“.

Характеристика на журналистиката в периода

За да се добие цялостна представа за ролята на вестник „Мир“ е необходимо да се обърне внимание на нивото на развитие на журналистиката и пресата в периода. Историята и развитието на българската журналистика и периодичен печат могат да бъдат проследени още от периода на Възраждането. Темата предизвиква особен интерес сред изследователите на българската журналистика и периодичен печат, като голяма част от тях представят своите виждания за периодизацията и историческото ѝ развитие в България.¹ Безспорен факт е, че след Освобождението и най-вече със създаването на политическите партии, започва нов период от развитието на журналистиката. Той е свързан с лавинообразното списване на периодичния печат и с многообразието на темите, които започва да засяга и коментира той. В периода на 90-те години на XIX в. основната характеристика в развитието на печата са „трайните политически вестници и органи на оформящите се буржоазни политически партии“², както отбелязва проф. Владимир Топенчаров. Ситуацията започва да се изменя в началото на XX в., когато на лице е процес на консолидация на буржоазните партии. Това от своя страна води до постепенно разграничаване на партийните лидери и дейци от печатните органи и внедряването на професионални журналисти. Същевременно с това започва и процес на разширяване на тематичния диапазон и в резултат постепенно се създават издания с тясна специализация. Те са насочени главно към медицински, правни, икономически, стопански и други теми. Характерна особеност е, че печатните издания не следват строго определени правила за формат, оформление и обем, поради многообразието им и невъзможността за унифициране. За еволюцията на печата в периода не е достатъчно само желанието за развитие, което изявяват партиите и различните организации. Един от най-важните фактори за напредъка и развитието на периодичния печат, освен социално-икономическите и политическите, е чувствителното повишаване на грамотността на населението в сравнение с периода на Възраждането. Този процес може да бъде проследен посредством данните от Първия статистически сборник на

¹ Тази тема заляга в научните трудове: Николов, Г. История на българския всекидневен печат 1877-1932. Кн. I и II. София, 1932; Иванчев, Д. Български периодичен печат. 1844-1944. Т.1-3, София, 1962-1969; Топенчаров, Вл. Българската журналистика. Т. 1-3, София, 1983-1986; <https://media-journal.info/?p=item&aid=89>

² Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1885-1903. Т. 1, София, 1983, с. 292.

Княжество България, издаден през 1897 г. от Статистическо-топографическото отделение при щаба на армията със съставител капитан Атанасов. От него става ясно, че макар и плавно и със слаби темпове, грамотността на населението в страната започва да се повишава. В сборника е отбелязано, че 24, 31% от мъжете и 6, 57% от жените в княжеството са грамотни, което показва, че общото ниво на грамотност е приблизително 15, 64%³. Този процес благоприятства разпространението на пресата в страната. За значителен период от време голям процент от печатането на книги и вестници се извършва в столицата, но това постепенно започва да се променя и печатната дейност се разпространява повсеместно в страната. Повишаването на грамотността и културата сред населението оказват благотворно влияние върху развитието на печата и са предпоставка за интензифицирането му в последвалите години.

Вестник „Мир“

Сред многобройните печатни издания в периода най-ярко се откроява вестник „Мир“, печатен орган на Народната партия, водена от Константин Стоилов. Той си извоюва славата на най-авторитетният и значим политико-обществен печатен орган, благодарение на прецизността и актуалността на представяните в него новини и факти, както от страната, така и извън нейните предели. Българският вестник става популярен и сред медиите в чужбина. Голяма част от тях се осведомяват за събитията в нашата страна именно от страниците на „Мир“. Този факт е свидетелство за доверието, което му се гласува и за положителната нагласа към него. Изданието е определяно от изследователите на българската журналистика като „класика на буржоазен партиен вестник“⁴, най-влиятелният вестник в България и дори е сравняван по качества и значение с „Таймс“. „Мир“ има половинвековна история, която води началото си още от 1894 г. До закриването му, което става факт на 13 декември 1944 г., от вестника излизат 13 129 броя. Първоначално той се списва 3 пъти в седмицата, а от 1901 г. – четири, докато през 1905 г. се превръща във всекидневник. Около тридесет години вестник „Мир“ играе ролята на печатен орган на Народната партия, а през 1923 г. е обявен за непартиен. Това довежда до още по-категоричното му налагане „като сериозен и печеливш

---

³ Статистически сборник на Княжество България – (държавно устройство, географско положение, етнография, земеделско производство и скотовъдство). Статистическо-топографическото отделение при щаба на армията, София, 1897, с. 126.

⁴ Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1885-1903. Т. 1, София, 1983, с. 301.

всекидневник, който отстоява буржоазните идеи и принципи, влияе върху решенията на управляващите среди и формира общественото мнение.⁵ По страниците му се изявяват и редица представители на българския елит. В Управителния съвет на акционерното дружество „Мир“⁶ влизат личности като К. Стоилов, Ив. Ев. Гешов, Т. Теодоров, Ат. Д. Буров, М. Ив. Маджаров и Ст. С. Бобчев и др.⁷ А като редактори през годините се изявяват Димитър Хранов, Д. К. Попов, Петър Бобчевски, Михаил Маджаров и др.⁸ Оформлението и обликът на вестника претърпяват множество промени през 50-те години, в които той се издава. По своята същност те са повлияни както от западноевропейските, така и от руските издания. „Мир“ се отпечатва на голям формат и е най-често в обем от 4 страници, но има и случаи в които той варира от 2 (по време на войните), 6 или 8, когато има празнични издания.⁹ На страниците на вестника биват поместени новини, свързани с вътрешната и външната политика на правителството, дописки и съобщения от страната, както и такива, изпратени от кореспондентите в чужбина. Вестник „Мир“ се отличава ярко сред останалите печатни издания, защото той е единственият вестник в страната, който разполага с кореспонденти в чужбина. Като представителен вестник на буржоазията, на страниците му е отредено място и за публикуване на реклами и обяви. Изданието се стреми да предоставя информация от разнороден характер, която да представлява интерес за читатели с различен социален статус и политически виждания. Въпреки това могат да бъдат открити и някои недостатъци – основният от тях е, че вестникът е „без илюстрации, без карикатури и без украси“¹⁰. Но за сметка на това в него се публикуват статии, посветени на културата, поместени в различни рубрики на страниците му, както и в подлистници, прикрепени към изданието. В извънредни притурки на вниманието на читателите били предоставяни литературни произведения на български и руски писатели.

Всички тези характеристики на вестник „Мир“ спомагат за издигането му сред останалите печатни издания в страната и затвърждават още повече мястото му на най-

---

⁵ Панайотов, Т. Всекидневният вестник „Мир“ за управлението, партиите и политиката на България през периода 1923-1939 г. – В: България – 100 години юридически суверенна държава. Икономически, политически и културни постижения. Т. 2. С., 2010, с. 182.

⁶ С цел решаване на проблемите, свързани с финансирането на вестника, на 20 октомври 1899г. е основано Акционерно дружество „Мир“. Акционерни основатели са ръководителите на Народната партия.

⁷ Панайотов, Т. Акционерните дружества „Мир“ и „Издателство вестник “Мир” (1899-1947 г.) - Архивен преглед, 2005, № 3-4, с. 119-124.

⁸ Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1885-1903. Т. 1, София, 1983, с. 300.

⁹ http://ebox.nbu.bg/ssc15/view_lesson.php?id=6

¹⁰ Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1903-1917. Т. 2, София, 1984, с. 14.

влиятелния и водещ всекидневник. Със свои кореспонденти в чужбина и с привличането на чуждестранни такива, той си осигурява свеж приток на актуална и достоверна информация, която получава висока оценка както от читателите му, така и от чуждестранните медии.

Обявяването на независимостта на България и отношението на в. „Мир“

Берлинският мирен договор, подписан през юли 1878 г., поставя пред България сложния въпрос за държавния суверенитет на страната. Той става важна част от сложния процес на развитие на държавата и оставя своя отпечатък върху всички аспекти на обществено-политическия живот. Тридесет години след подписването му, политическата обстановка на Балканите се променя драстично. Това от своя страна налага активизирането на дейността на българските управляващи кръгове във връзка с постигането на националните стремления. 1908 г. носи със себе си множество промени, които поставят под въпрос статуквото на Балканите, определено от Берлинския договор. Постепенното разцепление на Великите сили и оформянето на два противостоящи блока, борейки се за надмощие, провокират активизирането на балканските държави. В тази сложна обстановка в Турция избухва Младотурската революция, която носи чисто буржоазни черти. Всички тези фактори благоприятствали за излизането на преден план на въпроса за независимостта на България.

Настъпилите промени в Турция подтикват българските политически кръгове и княз Фердинанд да преосмислят идеите си за постигане на националните цели. Младотурската революция преобръща изцяло ориентацията на Османската империята, тласкайки я към английската политическа идеология, внасяйки демократични идеи и виждания за бъдещето на държавата. Настъпилите промени имат силен отзвук в България и превръщат събитията в съседката ни в централна тема на периодичния печат. Революцията в Турция бива посрещната положително от буржоазните среди в България, като в нея те виждали скъсването с досегашния деспотичен режим и възможност за прокарване на българските интереси чрез „укрепване на българския елемент в Турция, на който трябвало да се разчита в една бъдеща война.“¹¹ Горещ защитник на тази идея е Народната партия. От страниците на своя печатен орган вестник „Мир“ тя активно призовава всички българи от Македония да се завърнат в пределите на Турция, възползвайки се от създадените условия: „при що-годе подобрени

¹¹Тодорова, Цветана. Обявяване на независимостта на България 1908 г. и политиката на империалистическите сили. София, 1960, с. 58.

условия в турско да заминат веднага по родните си места и застанат на постовете си.¹² В така създалата се ситуация, народняците виждат възможност за установяване на добри отношения с младотурците, които да поставят основите и да доведат в бъдеще до икономическо и политическо сближаване. Положителното отношение към Турция и новото управление там се запазват и през следващите месеци, като рубриката „Събитията в конституционна Турция“, поместена на 3-та страница, продължава да заема важно място в изданието. Благодарение на кореспондентите на вестника в Цариград, тя винаги отразява актуалните събития. От нея се научават ценни сведения както за провежданата вътрешна политика, така и за външнополитическите връзки на страната в периода. Сред буржоазните кръгове се заражда и движение, чиято цел била създаването на съюжен комитет на българи и турци, който да гарантира установяването на икономически, политически и културни връзки между страните. Вестник „Мир“ отделя специално място на темата, помествайки статия, озаглавена „Играят си на държавничество“ на заглавната страница на брой 2505 от 30. VIII. 1908 г. В нея е обърнато внимание на вътрешнополитическите и икономически проблеми на Турция с пряко отражение върху България. Остро е критикувана реакцията на българските управляващи, които „не само не успяха да оценят значението на настаналите събития, но помислиха, че свободата в Турция ги прави непотребни за македонското дело и следователно излишни за българската държава.“¹³ За читателите става ясно, че ябълката на раздора между управляващите в България и младотурците е македонският въпрос. Въпреки опитите на народняците за запазване на добри отношения с младотурците, княз Фердинанд и правителството на демократите, гледали негативно на промените в съседна Турция. Те започнали сондажи в Европа, касаещи бъдещото обявяване на независимостта на България. Разбира се, тези дейности не останали скрити за турските власти и в резултат довели до обтягане на отношенията между страните.

В края на месец август и началото на септември 1908 г. българо-турските отношения навлезли в нов етап, характеризиращ се с открито противопоставяне и засилване на напрежението. Повод за това става така нареченият „инцидент Гешов“ от 30 август същата година. Българският дипломатически представител в Цариград Ив. С. Гешов не е сред поканените на тържественото честване на рождения ден на султана. С това действие правителството на младотурците целяло ясно и демонстративно да

---

¹² В. Мир. бр. 2470 от 18. VII. 1908.

¹³ В. Мир. бр. 2505 от 30. VIII. 1908.

покаже пренебрежението си към България и нейното положение на васална държава. Инцидентът довел до отзоваването на Гешов от Цариград и до ответната реакция на изтегляне на турския комисар от София. Събитието е отразено на страниците на в. „Мир“ на 3 септември и то в заглавната статия на броя, озаглавена „Положението“. Тя е посветена на политическата обстановка в страната, като основен акцент в нея е острата критика към управляващите, заради които „загубихме в Цариград и онова зачитане, което имахме преди“.¹⁴ Макар и недоволни от развоя на събитията, представителите на Народната партия успяват да запазят сравнително умерен тон. Те продължават да списват изданието по обичайния начин, отбелязвайки новините от Цариград, но без да отправят прекалено остри критики към княза и правителството.

Но събитията около Иван Ст. Гешов не остават единствен израз на обтегнатите отношения. Те са последвани от нова вълна на напрежение. Този път тя е свързана със стачката на работниците от Източните железници, обявена в Цариград на 5 срещу 6 септември и обхванала цялото протежение на линията. В това число влизат и отсечките, намиращи се в Южна България, което довежда до прекъсване на транспорта по линията и ЖП връзките между България и Турция. В тази кризисна ситуация князът се намира извън страната, но бива оведомен своевременно с телеграма още на 6 септември. От нея той научава, че отсечките на железниците на територията на страната са завзети от българските железопътни власти. Емоционалната реакция на правителството дава надежда на буржоазните среди, които „сметнали, че е настъпил сгоден момент за изземването на Източните железници от компанията и предаването им един път завинаги в български ръце.“¹⁵ В така създалата се сложна обстановка в отсъствието на княза и под обществения натиск на населението и буржоазните среди, демократическото правителство решава да предприеме действия. То обявява Източните железници на територията на страната за българска собственост. Това става факт на 9 септември 1908 г. и е строго нарушение на чл. 21 от Берлинския мирен договор.¹⁶ Събитията събуждат голям медиен интерес и се превръщат във водеща тема на българския печат. Тя особено живо вълнува представителите на буржоазията, които активно подкрепят идеята. Вестник „Мир“ запазва няколкодневно мълчание. Накрая той също се обявява в подкрепа на действията на правителството в броя си от 11

---

¹⁴ В. Мир. бр. 2507 от оз. IX. 1908.

¹⁵Тодорова, Цветана. Обявяване на независимостта на България 1908 г. и политиката на империалистическите сили. София, 1960, с. 77.

¹⁶ Българската държавност в актове и документи., С., 1981, с. 209.

септември, заявявайки, че „никога не е игнорирал действията на държавния глава“¹⁷. А на 14 септември на заглавната страница на изданието излиза подробна статия, посветена на завземането на железниците. Въпреки оказаната подкрепа, в статията остро се критикува позицията на демократичното правителство и неяснотата по отношение на създалата се ситуация. Нападките са насочени към липсата на знание и разбиране от страна на правителството на същността на въпроса и неговите практически изражения, свързани с регулирането на транспорта, юридическите и икономически последици от акта. В статията редакторите изказват мнението си, че „княжеските министри като че нямат едно ясно понятие за онова, което вършат и което гонят.“¹⁸ Въпреки отправените критики от страна на Народната партия, събитията вече са факт и в резултат водят до още по-силно обтягане на вече влошените отношения със съседна Турция. Тези фактори стават основен катализатор за желанието на управляващите за бързо обявяване на независимостта на България. В международен план тези действия биват осъдени от Великите сили. Те се обявяват твърдо против превземането на железниците. Тяхното решение е продиктувано от икономически и геостратегически причини, касаещи влиянието им на Балканите.

Следващите дни се оказват изключително напрегнати както за княза, така и за правителството. Те се характеризират с повишената дипломатическа активност на Великите сили и опитите им да решат в своя полза излезлия на дневен ред проблем за обявяването на независимостта на България. В крайна сметка голяма част от усилията им се оказват безрезултатни. На 22 септември 1908 г. в църквата „Св. 40 мъченици“ в Търново била прокламирана независимостта на България. Този акт станал факт посредством манифест на Фердинанд, в който се обявявало събитието и заемащата от него титла - цар. По този начин независимостта станала действителност. Съвсем очаквано събитието предизвиква лавина от коментари и дискусии в пресата и става основна тема във всички печатни издания.

Интересна се оказва позицията на в. „Мир“, който заедно с останалите буржоазни вестници тържествено поздравява целия български народ и публикува текста на манифеста в броя си от 24 септември, но все пак се придържа към една съдържана линия на поведение. В статията, посветена на обявяването на независимостта, поместена на заглавната страница, народняците изказват своето мнение по елегантен начин. Те

---

¹⁷ В. Мир. бр. 2512 от 11. IX. 1908.

¹⁸ В. Мир. бр. 2515 от 14. IX. 1908.

дискретно поставят под съмнение въпроса за далновидността на правителството и това до каква степен неговата преценка е адекватна: „Предполагаме, че отговорните ни лица, от които не може да има нищо скрито в международните ни отношения, са преценили добре положението и са избрали момента като най-сгоден, та за придобиването на една форма, няма да се рискуват съществени интереси на страната.“¹⁹ Зад това твърдение се крие и основното виждане на народняците, които са възлагали големи надежди за добри отношения с реформираща се Турция. В същия брой е отделена и цяла страница за отношението на западноевропейските държави към обявяването на независимостта, техните критики и нападки, насочени към България. Възприетата линия на съдържано поведение се поддържа и през следващите дни. Във вестник „Мир“ биват препечатвани публикации и статии от различни значими печатни издания от Стария континент, поместени в различни рубрики, касаещи обявената независимост. Те отразяват неодобрението и нападите им към България по повод извършения акт. Действията на редакторите на народняшкия вестник могат да бъдат интерпретирани като опит за заемане на пасивно-агресивна позиция по отношение на обявяването на Независимостта на България и опит да се изтъкнат негативите, които тя води след себе си.

Но смелата постъпка на българските политици оказва силно въздействие и води след себе си поредица от актове на балкански и западноевропейски държави, които нарушават Берлинския договор от 1878 г. Затова решаването на проблема с международното признаване се оказва сложен. В българската периодика започват да се изказват и представят различни мнения за методите и начините за постигане на поставената цел – те варират от теории за предстояща война между България и Турция до опити за решаване на проблема с методите на дипломацията с или без посредничеството на Великите сили. Българското правителство решава да поеме по пътя на установяване на двустранни преговори с Турция. В тази връзка Андрей Ляпчев е изпратен в Цариград, за да преговаря с турските власти. Но преговорите завършват с неуспех, поради изискването на Турция за финансово обезщетение в големи размери. Провалът подклажда нова вълна от остри реакции от страна на опозицията. От своя страна вестник „Мир“ запознава читателите си със суровата действителност, в която страната ни се намира, притисната от турската страна, предявяваща прекалени изисквания. Изданието публикува на своите страници остра критика срещу налагането

---

¹⁹ В. Мир. бр. 2523 от 24. IX. 1908.

от страна на Великите сили на „принципа, че ние трябва да плащаме каквото и да било парично възмездие.“²⁰ на Турция.

Въпросът продължава да се развива и през следващите няколко месеца, като довежда и до крайно изостряне на напрежението между България и Турция. Те стават явни чрез прояви на незачитане на другата държава в различни обществени и политически сфери от двете страни. През целия този период буржоазната преса, част от която е и „Мир“, не престава да следи изкъсо събитията и да изказва своето мнение за развоя им. Най-характерната особеност на органа на Народната партия е придържането към обичайната роля на най-крайно опозиционно настроено издание. Не се пропускат възможностите за критика на управляващата Демократическа партия по страниците на изданието. Те са провокирани от неуспешните ѝ опити за решаване на въпроса с международното признаване на независимостта на България. Акцентът на нападките е поставен върху невъзможността на страната ни да отговори на прекалените финансови претенции на Турция. Подписването на протокола за признаване на независимостта на България на 6 април 1909г. носи радост в буржоазните среди и поставя края на продължителната словесна атака, която намира място на страниците на печатните им органи и е пряко насочена към управляващите.

Заклучение

Обявяването на независимостта на България от 22 септември 1908г. безспорно е едно от най-значимите събития в историята на Третото българско царство. Този акт изравнява напълно българската държава с европейските и премахва зависимостта ѝ от Турция, постановена от Берлинския мирен договор от юли 1878 г. Това събитие предизвиква бурна реакция в българските журналистически среди и заема основно място по страниците на печатните издания. Те от своя страна претърпяват значително развитие в периода от Освобождението до началото на XX в., когато настъпват значителни политически и социално-икономически промени. Те оказват благотворно влияние и спомагат за по-интензивното развитие на печата. Изданията започват да заемат все по-значимо място в живота на българина. От една страна това е свързано с развитието на печатните медии в периода, а от друга страна и със значителното повишаване на грамотността на населението в сравнение с предходните периоди.

---

²⁰ В. Мир. бр. 2530 от 02. X. 1908.

Българската буржоазия използва активно печата за своите политически цели. Тя отделя особено внимание на темата, като един от най-ярките представители е вестник „Мир“, печатен орган на Народната партия. Определян е като най-авторитетното издание в страната, „най-меродавния политически вестник в България със значение и в чужбина“²¹, характеризиращ се с високо ниво на журналистическия труд. В подкрепа на тези твърдения е и фактът, че той продължава да се издава цели 50 години. Вестник „Мир“ се включва активно в обществената обсъждания, касаещи вътрешнополитическите процеси и международните последици от обявяването на независимостта, като един от най-представителните вестници в България. Народняците използват своя печатен орган в ползва на политическите си цели, извличайки дивиденди от така създалата се сложна обстановка. Въпреки положителната оценка, която изказва за събитието, народняшкият печатен орган, заема особена позиция относно управляващата партия. Изданието не пропуска да отправя критики и забележки към демократическата партия и да изтъква допуснатите от нея грешки на своите страници, правейки ги достойние за широкия кръг от читатели. Поради този факт може да се твърди, че заеманата от в. „Мир“ позиция по дадения въпрос е по-скоро отрицателна, което се дължи на разликата на идейно ниво с правителството.

THE PROCLAMATION OF THE INDEPENDENCE OF BULGARIA AND ITS RESPONSE ON THE PAGES OF "MIR" NEWSPAPER

Donika Tsanovska

This article examines the coverage of the events surrounding the Bulgarian Declaration of Independence on September 22, 1908 in the printed organ of the People's Party (Narodna partiya) - the "Mir" newspaper. This print edition sparked interest due to the role it played in the Bulgarian press as the most influential and significant newspaper in the country at that time. It emerged as the leading print media opposing the ruling Democratic Party. The purpose of this article is to present the point of view of the authors of the Mir newspaper and their attempts to use this information to fulfil their own political goals.

Използвана литература

Андреев, Б. Начало, развой и възход на българския печат. Т. 2. София, 1948;

Българската държавност в актове и документи. София, 1981;

---

²¹ Андреев, Б. Начало, развой и възход на българския печат. Т. 2, С., 1948, с. 126.

Иванчев, Д. Български периодичен печат. 1844-1944. Т.1-3. София, 1962-1969;

История на българите. Том III. От Освобождението (1878) до края на Студената война (1989). София, 2009;

Николов, Георги. История на българския всекидневен печат 1877-1932. Кн. I и II. София, 1932;

Панайотов, Т. Акционерните дружества „Мир” и „Издателство вестник “Мир” (1899-1947 г.) - Архивен преглед, 2005, № 3-4;

Панайотов, Т. Всекидневният вестник „Мир” за управлението, партиите и политиката на България през периода 1923-1939 г. – В: България – 100 години юридически суверенна държава. Икономически, политически и културни постижения. Т. 2. С., 2010;

Стателова Елена. Политика, партии, печат на българската буржоазия (1909-1912 г.), Наука и Изкуство, С.,1973;

Стателова, Е. Попов, Р. Пантев, А. История на българската дипломация 1879-1913. София, 1994;

Статистически сборник на Княжество България – (държавно устройство, географско положение, етнография, земеделско производство и скотовъдство). Статистическо-топографическото отделение при щаба на армията, София, 1897;

Тодорова, Цветана. Обявяване на независимостта на България 1908 г. и политиката на империалистическите сили. С., 1960;

Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1885-1903. Т. 1, София, 1983;

Топенчаров, Вл. Българската журналистика 1903-1917. Т. 2, София, 1984;

http://ebox.nbu.bg/ssc15/view_lesson.php?id=6

http://newspapers.nalis.bg/mir/?fbclid=IwAR2r1RVW3mwcsBwwEwTyEvUV92qqI7INagfV1L_DV-DdV3U6qfNXvbTHw4M